

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 19 juli 1940
God. XI • Broj 29

SOKOLSTVO JE KONSTRUKTIVNO

prema državi i prema svakom njenom delu!

Oni koji ne poznaju suštinu naše organizacije, često zaboravljaju da, U SVOJOJ NACIONALNOJ DRŽAVI, SOKOLSTVO MOŽE DA PRETSTAVLJA SAMO KONSTRUKTIVAN I POZITIVAN FAKTOR. Nema tog režima, ili državnog uređenja, zbog koga bi sokolstvo moralo da uzme neprijateljski, ili opozicioni stav protiv države kao takve, protiv pojedinih njenih delova, ili zakonitih upravljača. Pošto je strogo nepolitičko, vanpartijsko i nadpartijsko, ono ni protiv partija ne uzima neprijateljski stav, a naučanja koja su mu protivna, pobija u prvom redu pozitivnim radom. Borbeni stav sokolstvo mora da uzme jedino tamo, gde postoje direktni naponi, upravljani protiv državne i nacionalne celokupnosti i sigurnosti, ili tamo gde protivnik ide za uništenjem samog sokolstva.

Tu bitnu i načelnu konstruktivnost i pozitivnost sokolstva su mnogi zlobno iskrivljivali, prikazujući je kao „služenje bilo kome režimu“; što nema nikakve podloge, jer se SOKOLSTVO UOPŠTE NE RAVNA PREMA REŽIMIMA, VEĆ PREMA DRŽAVI. Pa kao što je u Austro-Ugarskoj, bez obzira da li su na vlasti bili Mađaroni ili Hrvatsko-srpska koalicija, istrajalo u opozicionom stavu, posvećujući se gotovo isključivo rušenju tude države, — tako u svojoj državi ne može da ide nego za što jačim izgrađivanjem te države, bez obzira na režim.

Naši protivnici nam često prigovaraju: „Što niste uzeli stav protiv ove ili one ranije vlade, već se naprotiv žalite sada itd.“... Međutim se mi, kao organizacija, ni sada ne žalimo ni na kakvu vlast kao takvu; niti na ikakav politički sistem, ili čin. Niti jednom rečju mi nismo ustali protiv Banovine Hrvatske, kao što ni ranije, zbog političkih čina, nismo to radili. Još u oktobru prošle godine je prvi zamenik saveznog starešine, Dr. V. BELAJČIĆ, napisao u „Sokolskom glasniku“:

„Kada stvari tako stoje, onda svakome mora biti jasno, da sokolstvo, kao nepolitička i opšte narodna organizacija, poslednje promene u zemlji, u pogledu njihove političke strane, može samo da uzme na znanje i da njihovu političku ocenu prepusti svojim pripadnicima, koji su isto tako politički subjekti, kao i ostali građani. Sokolstvo će se, kao i ranije, radovati svakom političkom događaju, koji bude koristio interesima zemlje, i služio njenoj konsolidaciji, snazi i napretku. Ali, isto tako mora svakome biti jasno i to, da sokolska organizacija nema razloga da bilo šta promeni u svojoj ideologiji, programu, ni u smernicama rada.“

Ali smo zato, — kako danas, TAKO I RANIJE, — uvek ustajali u odbranu svoje ideologije i slobode svog rada, svoje imovine i opštih nacionalnih svetinja; — kad je to bilo moguće putem štampe; a kad smo bili sprečeni, onda drugim sredstvima.

Drugog stava nemamo ni danas. Da su, nakon osnivanja Banovine Hrvatske, Sokoli ostavljeni na miru, pa da su im gg. Maček i Šubašić uskratili svaku materijalnu i moralnu potporu, i da su sve poklonili Zaštiti i Hrvatskom Junaku, mi ni onda ne bismo uzeli POLITIČKI stav protiv njih, pa da nikad nećemo priznati da, bilo gde i bilo u kom pogledu, treba da budemo tretirani kao građani drugog reda. Međutim je, nakon stvaranja Banovine Hrvatske, počelo takvo proganjanje sokolstva, takvo oštećivanje sokolske imovine, telesni napadaji, premeštanja, otpuštanja i svakodnevne uvrede u štampi, da samo krajnji cinici naš otpor protiv toga mogu da prikažu, kao neku političku „protivnost Banovini Hrvatskoj“. I umesto da se krivo prikazuje stvar, kao da su „Sokoli neprijatelji Banovine Hrvatske“, daleko bi bolje bilo utvrditi, da su se vlasti u Banovini Hrvatskoj pokazale kao neprijatelji sokolstva, koje mu svim sredstvima onemogućuju rad.

A zbog čega? Neka nam merodavni krugovi iznesu ma i jedan slučaj, da je neki od progonjenih činovnika Sokola učinio neki prekršaj protiv interesa Banovine Hrvatske!... Mi tvrdimo naprotiv, jer je to u mentalitetu sokolstva, da su svi ti Sokoli isto tako savesno vršili svoju dužnost u Banovini Hrvatskoj, kao delu Jugoslavije, kao što su radili i ranije; i da bi ta banovina u njima imala daleko konstruktivnije saradnike, nego li su oni koji ih

JUGOSLOVENSKO SOKOLSTVO NA KAJMAKČALANU

ponklonilo se mrtvim junacima i pričestilo duhom njihovog otpora, vere i samopregora!

Nezaboravni će svima učesnicima sokolskog hodočašća na Kajmakčalanu ostati dani, provedeni na toj svetoj planini, na tom krvavom poprištu naše najveće slave i junashva, gde svaki kamen govori rečiti od svake propagande i gde na svakom koraku, za сва време леже урезани легендарни примери самопрегора, надљудског пожртвовања, неупоредивог идеализма и љубави за отаџбину. Сви они, који су имали срећу да, са највишег врха, погледом прелете то величанствено поприште славе и јунаштва; да у побожном ћутању пред кајмакчаланском костурницом сједу хлаву сенима оних, који су својим телесима, на тим неботичним висинама ударили гранитне темеље слободи Југославије; те да у страсно почитању обилазе кланце и гудуре, врхове и ћувице, који су, без сна и без хране, уз надчовечанске напоре, стопу по стопу били освајани, са паролом „успети или погинути“, — осетили су једно једино жаљење, што на то ходочаšће нису могли да поведу сву своју сокoлску браћу, и још више, читав југословенски народ, а нарочито оне, који ни у данашњим тежким временима не показују довољно самосвести и отпора, да се бар донекле покажу достојни жртава које су пале на Кајмакчалану.

„СВИ КОЈИ СЕ У НАШЕМ НАРОДУ ЗАНИМАЈУ ЈАВНИМ РАДОМ: КОЈИ СТОЈЕ НА ЧЕЛУ ДРУШТАВА, УСТАНОВА И

ВЛАСТИ; КОЈИ ХОЋЕ ДА УПРАВЉАЈУ, ДА ПИШУ, ДА САВЕТУЈУ И ДА ВОДЕ, ТРЕБАЛИ БИ БАР ЈЕДАНПУТ У ЖИВОТУ ДА СЕ ПОПНУ НА ОВО ЧУДЕСНО СВЕТИЛИШТЕ, ПА ДА ТЕК ОНДА ПРЕЂУ НА ПОСАО!“ — била је заједничка мисао свих учесника овог похода. — Онда би све другачије видели, све би другачије ценили и све би другачије радили! Када би се уверили, какве је све жртве и напоре требало поднети, да се дође до слободe и независности, онда би им тек пукло пред очима да су све њихове борбе, отимања и положаји, ситни и преситни, чак и према оном последњем редову, чије су кости узидане у кајмакчаланској костурници, и да дух тог редова треба да буде онај који води, а они да буду сретни и поносни, ако буду умели да пођу његовим путем, те да очувају и унапреде то, што је он помогао да сазда.

Сокoлски и остали ходоčasници на Кајмакчалану разумели су тај наук и вратили се, напојени његовим духом, кога ће непоколебљиво ширити у народ, ма шта се десило и ма какве се неприлике пред сокoлством испрсило. Југословенско сокoлство је поносно, што је овогодишње ходоčasшће на Кајмакчалан, под његовим домаћинством, УСПЕЛО ВЕЛИЧАЊЕ НЕГО И ЈЕДНО ДО САДА, ВИДЕЊИ У ТОМЕ ЈОШ ЈЕДАН ДОКАЗ ВИШЕ, О СВОЈОЈ ПРЕИСТОВНОЈ УЛОЗИ У НАШЕМ НАЦИОНАЛНОМ ЖИВОТУ. Сокoлство ће и путем наставити, дижући и освајајући наше националне славе, дух новог отпора и нових победа; верујући да још и данас, као и увек, моралне снаге могу само да удвоструче физичко јунаштво, те да самопоуздање и спремност на најтеже, претстаљају први услов за сваку одбрану и за сваку победу.

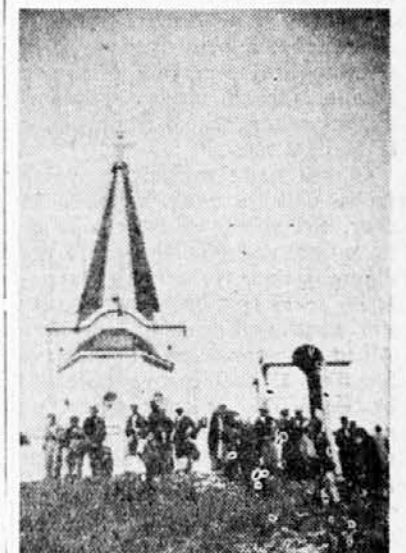
H.

Sokolski hodočasnici na putu za Jelak i Kajmakčalan

Kao što smo već u prošlom broju javili, sokolska delegacija, koja je pošla na hodočasšće na Kajmakčalan, otputovala je iz Beograda, 9 jula. Na čelu delegacije nalazio se prvi zamenik starešine, brat Dr. V. Belajčić, i još dva zamenika starešine, braća Jože Smertnik i ing. Milivoje Smiljanić. Osim toga su pošli brojni članovi Savezne uprave, zatim brojni predstavnici sokolskih župa iz čitave zemlje, sa 20

župskih zastava i saveznom zastavom na čelu, itd. Sokolska delegacija stigla je u Skoplje, 10 jula, gde su je dočekali članovi župske uprave, sa starešinom, bratom Branovačkim na čelu; kao i tamošnji sokolski odbor, koji je tehnički organizirao čitavu kajmakčalansku svečanost.

Istoga dana su prosledili za Bitolj, gde su stigli posle podne, vrlo srdačno dočekani na željezničkoj stanici, sa strane sokolstva i naroda. Na dočeku je bila četa Sokola, sa zastavom i muzikom, predstavnici opštine i različitih udruženja, te mnogobrojni ugledni građani. Sokolsku delegaciju je pozdravio najpre naraštajac Anton Makrodulović, prigodnom deklamacijom, a zatim je govorio potpredsednik opštine Županjevac, vojni katolički svećenik Ante Dujmušić, te u ime Udruženja rezervnih oficira i rat-

Spomen-kapela na Kajmakčalanu

izguraše, samo zato, DA SA NJIHOVIH MESTA PROVODE NERAD, SABOTERSTVO I MRŽNJU!

To danas vide već mnogi trezveni pristalice HSS i žale se; pa je već krajnje vreme da se to uvidi i na odgovornim mestima. „Seljački dom“, zvanični organ HSS, je pre samih nekoliko dana objavio članak o frankovcima, koji su „već davno zapisali dušu tudinu“, koji se „oduševljavaju za tudina i tude tvorevine“, i koji se „hrvatskom narodu izdajnički prete, da će mu, ovaj ili onaj tadin, već pokazati“. Međutim, ma kakvo ko mišljenje imao o sokolstvu, ni najzakletiji protivnik nije se nikada usudio da mu prigovori to, što „Seljački dom“ prigovara funkofurštimasima, i što je služenje najgore općionalnih prestupaka, a to je služenje tudinu. Obratno čak, — mi smo uvek stajali na gladištu, da nam je i taj najzatrovaniji frankovac ipak preči od tudina, a kamo li ne takav Hrvat, koji se u ideologiji doduše razlikuje od nas, ali koji se sa nama slaže u onom što je najbitnije, a to je sloboda i celokupnost naroda i države! I kad je tako, — ZAŠTO DA SVE STRELE U BANOVINI HRVATSKOJ, I U NEKIM DRUGIM DELOVIMA DRŽAVE, BUDU UPERENE BAŠ PROTIV SOKOLSTVA, dok se naprotiv ti, koji služe tudinu, ostavljaju na miru, a čitava kampanja protiv sokolstva vodi se u glavnom po njihovim željama i potajnim ciljevima?!

Još uvek hoćemo da se nadamo, da je sve to prolazno, pa da će svi faktori, koji su merodavni za naše državne i nacionalne interese, uvideti, koliko konstruktivne snage i korisnog rada leži u sokolstvu, ne samo za Jugoslaviju kao celinu, već i za svaki njen deo. Ali ma šta se desilo, Sokoli će nastaviti tim svojim konstruktivnim delom!

Dvorac Blaženopoličevog Kralja Aleksandra u selu Bača

nika Radmiro Vujović. Svima njima je odgovorio prvi zamenik starešine, Dr. V. Belajčić, a zatim se formirala vrlo lepa povorka, koja je sa muzikom prošla kroz varoš do konačista, svuda srdačno pozdravljena od velike mase naroda i građanstva, koja je izišla na ulicu. Tu noć je sokolska delegacija provela u Bitolju i sutradan učestvovala osvećenju Sokolskog doma društva Bitolj, o čemu izveštavamo na drugom mestu.

Od Bitolja do Jelaka

Posle završenog osvećenja sokolskog doma u Bitolju, svi sokoli krenuli su se za Jelak. Sa našim sokolima bili su i predstavnici rezervnih oficira i udruženja Albanske spomenice.

U 12 vojničkih kamiona, dva autobusa, dva putnička automobila i sa jednim teretnim vojnim kamionom, predstavnici našeg sokolstva iz cele zemlje kretali su se prema mestima velikih i slavinih borbi, kojima je ostvarena sloboda Jugoslavije. Povorka se kretala prema Jelaku, dodirujući nprut naselja Medžidliju, Kenali (Kremenicu), pa je prelazeći jelašku reku, došla do sela Berniona i najzad do Bača. Selo Bač, iako malo, od velikog je istorijskog značaja, jer je ono bilo ustvari prestonica od 1916 do 1918 g., t. j. od pada Kajmakčalana pa sve

Sokolsko zborovanje na Jelaku

Na mestu, na kome se za vreme rata nalazilo zavojište drinske divizije, na nadmorskoj visini od 1500 metara, podignut je za sokole vojnički logor, sastavljen iz malih šatorskih krila. Ulazak kamiona sa sokolima dočekala je vojna muzika 46 puka. Tu su se nalazili predstavnici vojske: general g. Veliša Kovačević, komandant granič. trupa; sanit. pukov. g. Dr. Đorđe Pantazić; g. Nikola Janković, pomoć. komandanta vojnog okruga; ppukovnik g. Andreja Aleksić, pomoć. komandanta 46 puka; ppukovnik g. Velimir Jovanović, inspektor žandarmerijskog puka; a prisustvovao je i izvestan broj rezervnih oficira iz Bitolja i drugih mesta; podoficiri kaplari redovi, kao i stanovništvo iz okolnih mesta.

Odmah posle razmeštaja, vojna truba dala je znak za sokolski zbor. Svi sokoli postrojeni su oko mesta, na kome se nalazio uzdignut jarbol. Na čelu stroja nalazilo se 18 sokolskih zastava, zatim zastava Udruženja nosilaca Albanske spomenice i zastava Skauta. U 6.20 časova načelnik, br. Pajić, dao je znak mirno, pa se za vreme sviranja državne himne lagano uzdizala na jarbol jugoslovenska državna zastava!

Govor br. dr. V. Belajčića

Bio je to zaista veoma lep i dirljiv prizor! Posle uzdizanja za-

do proboja SOLUNSKOG FRONTA.

Zbog toga se, prema određenom planu, povorka zaustavila u Baču, gde je Blaženopoličev Kralj Aleksandar podigao 1916 godine, sebi skromnu rezidenciju i tu preneo svoj štab. Razgledali smo ovo istorijsko mesto, impresionirani skromnošću male spavaće sobe i sobe za rad, u kojima se za vreme velikih i teških dana bavio regent Aleksandar. Brat Ljubomir Maksimović, general, koji je za vreme rata bio komandant bataljona 23 peš puka, objašnjavao nam je momente iz ratovanja u ovim krajevima, a naročito održavanje veze, koje je bilo od ogromnog značaja.

Već od Bača naši sokoli imali su prilike da vide usputna mala vojnička groblja, ogradena bodljikavim žicama. U ovim grobljima leže heroji i junaci koji su posle pada Kajmakčalana, stupili na malo tle oslobođene domovine, ali ipak nisu mogli stići mnogo dalje od njenoga kraja. Put je dalje vodio za Dobroveni, pa se onda penje klisurama Crne reke, za selo Skočivir, gde se takođe nalaze tužna i velika usputna groblja vojnika. Nešto dalje od Skočivira, kod Konjarske reke priredjen je poljski ručak, na travu, „iz paketa“, pored same reke.

Posle odmora od pola časa put je nastavljen, prema Jelaku. Od ovoga mesta jasno su se već videli položaji, na kojima se za vreme svetskoga rata odigravali najsudbonosniji događaji za naš narod. To su Grunište, Starkov grob, Starkov zub, Siva stena, Kajmakčalan. Put vodi u gustu jelovu šumu, znak da je već blizu Jelaka.

Ispod Jelaka, kod mesta, nazvanog Kraljeva česma, zaustavljena je povorka. Kroz mirisnu jelovu šumu sokoli, i ostali učesnici, ispeli su se na mesto gde se nalazilo sklonište i mali dvorac pod brvama, Blaženopoličevog Kralja Aleksandra, a zatim su se uputili do istorijske osmatračnice na Jelaku, odakle je Blaženopoličev Kralj, sa vojvodom Mišićem, posmatrao najveći deo fronta, posle pada Kajmakčalana. Brat Ivan Branovački, starešina sokolske župe Skoplje, sa najvećom savetnošću objašnjavao je prisutnim sokolima sve položaje i tok borbe na položajima, koji se sa osmatračnice savršeno lepo vide.

stave otpočelo je sokolsko zborovanje. Brat Dr. Belajčić, I zamenik starešine, otvorio je zborovanje svojim vanredno lepim i impresivnim govorom. Brat Belajčić je rekao:

„Ove godine našem sokolstvu pripala je velika čast domaćinstva o slavi Spomen-Kapele na Kajmakčalanu. Sokoli će izvršiti svoju dužnost. Zato su i došli iz svih krajeva domovine i u zajednici sa svima rodoljubivim, nacionalnim i viteškim organizacijama na ovo sveto mesto. Teška vremena, koja pritišću sadašnjicu, nisu omogućila da ovaj pohod izvršimo u

onako velikom obimu, kako to visoka dužnost zahteva. Ali mi smo se ipak okupili iz svih župa, sa svih strana naše divne domovine, da okadimo grobove junaka, koji su ostavili kosti na pragu otadžbine i da se poklonimo njihovim senima.

Kao uvod u ovu svečanost odredili smo ovo sokolsko zborovanje. Na ovom istorijskom mestu gde je muškom hrabrošću i nepokolebljivom verom iskovan sudbina naše otadžbine; na ovome svetome mestu, na kome je jedna velika ličnost siine volje i snage upravljala ovim narodom, sa verom da će sinuti dan slobode i da će visoki ideal biti jednom ostvaren, došli smo da se poklonimo žrtvama! Izabrali smo ovo mesto za zborovanje, kako bi se nadahnuli onim duhom, koji je u onim teškim danima vladao našim narodom.

Na celome putu, od Bitolja do ovoga mesta, videli smo razasuta groblja i suviše skromne spomenike onih, koji su stvarali našu slobodu. Sve to pokazuje trnovit i težak put kojim se došlo do ostvarenja velikog narodnog dela. Ove ogromne planine i gudure živi su svedoci naše velike nacionalne istorije, koju ćemo predavati deci i unucima našim. Gorostasno junaštvo i beskrajna ljubav onih koji su pošli sa elanom napred, u pravcu gde se nalazila porobljena domovina, domovi i deca, za nas su najveći amanet! Ovdje nalazimo blistave primere, kako se živi i gine za narod. Želimo da te primere u pijemo u sebe, da nikada ne zaboravimo, sa kakvom skupocenom cenom je stvorena naša sloboda. I da damo reč i zavet, da ćemo brižljivo čuvati sve ono što je stvoreno tolikim žrtvama i tolikom gomilom kostiju.“

Posle reči brata Dr. Belajčića istupio je brat Ljubomir Maksimović, u generalskoj uniformi. Potresenim glasom brat Maksimović je kazao između ostalog:

„Uzbuden sam, jer posle 22 godine stupam na ono isto mesto, gde sam vodio svoj bataljon u vremenu probijanja fronta. Ja ne mogu da se otmem svojim utiscima i uspomena. Na ovome mestu, na kome mi, braćo, sada stojimo, bilo je zavojište Drinske divizije. Tu, pored ove naše državne zastave, sahranjeni su oni koji su izdahnuli u bolovima i sa ranama. Ovdje su grobovi neznanih junaka, a tamo napred mnogo ih je kojima se ne zna ni mesto na kome se nalaze. Od poslednjih redova do najvišeg starešine podnesene su na ovome mestu žrtve za stvaranje naše otadžbine.“

Uoči dana proboja fronta naša artiljerija razvila je veliko dejstvo. Mi, tadašnji komandanti, sakupili smo se kod štapa 6 puka, da primimo usmene zapovesti. Nezarobavno mi je kada se setim, da su tada, pro-

bivši se kroz neprijateljske redove, došli iz porobljene otadžbine kod nas vojvoda Lune i učiteljica Čakarević, i doneli nam vesti iz naše zemlje, kojoj smo pošli u susret.

I još na nešto danas moramo misliti. Nama se preči sa sviju strana i to podmuklo. A mi odgovaramo: robom nikad! Ko se reši da ne bude rob, ne može biti ni pobeden! Može pasti, ali ne može biti rob. Zaklinjemo se ovde Kralju, da ćemo pobediti!“

Govori ostalih sokolskih predstavnika

Posle toga govorili su pojedini sokolski predstavnici iz raznih krajeva Jugoslavije.

Brat Dr. Petar Jović, u ime sokolske župe Beograd rekao je između ostalog:

„Klanjamo se sa pijetetom onima, koji leže ovde i koji su položili kosti u temelje Jugoslavije. Na ovome istorijskom mestu napajamo se beskrajnom ljubavlju i oduševljenjem prema našoj slobodi i našoj zemlji.“

U ime sokolske župe Zagreb, govorio je brat Konstantin Jugović, „zavetujući se da će sokolstvo njegovih krajeva dati žrtve za odbranu otadžbine, kada to bude potrebno!“

U ime sokola sa teritorije Dravske banovine, govorio je brat Jože Smertnik:

„Došli smo od severnih granica naše domovine, tamo gde bistra Sava izvire, da se zajedno poklonimo velikim herojima koji su svima nama doneli zlatnu slobodu. U tome vremenu, kada se ovde stvarala naša zajednička sloboda, mi na severnim granicama bili smo najžalosniji najdalje od vas, robujući tuđinu. Tamo se otimalo od našeg naroda, i mi smo osećali dobro, šta sve trpimo. Naoružavali smo se tada sokolskom idejom. I mi smo znali da su ovde naša braća koja nam donose slobodu, i da ćemo svi skupa biti moćni, jaki i veliki. I taj dan je došao. Zato smo i sada nepokolebljivi. Mi mirno čekamo na sva iskušenja. Odgovorićemo mi na severu onako, kao što ćete i vi odgovoriti ovde, na jugu. Hoćemo da bude naša domovina tako ponosna, kao što je ponosno ovo mesto na jugu, na kome je ona stvarana.“

U ime šumadijskih sokola govorio je br. Milan Sretenović:

„Šumadija misli i oseća duhom Obilića, kneza Lazara, sedoga Kralja Petra, i Blaženopoličevog Kralja Viteza. Šumadija zna da ropstvo nikada neće trpeti. Naša teritorija nije više mala. Ići ćemo onim putem kojim su išli i naši pretci. Vodiće nas duh pretkumovske Srbije i duh koji je imala

Br. Dr. Belajčić na osmatračnici Kralja Aleksandra na Jelaku

srpska vojska u velikom ratu. A kada se takav duh i dalje održi, onda ćemo moći i dalje mirno gledati u budućnost.“

U ime sokola iz Dalmacije i Primorja govorio je br. Vinko Jukić, ističući misao, da će sokoli sa Jadrana uvek čuvati, štiti i biti spremni da ginu za slobodu Jugoslavije. U ime sokola iz Vojvodine govorio je br. Dr. Miša Matić, ističući da su se na ovome frontu borili i dobrovoljci iz Bačke, Banata i Baranje.

U ime sokola sa teritorije Bosne i Hercegovine govorio je brat Uroš Čović:

„Na ovim razbojištima zasejane su i kosti predratnih sokola Bosne i Hercegovine, čija mlada braća su spremna da takode polete u odbranu svoje otadžbine. Naši krajevi ostaće i dalje ponosni i neće dozvoliti da im obraz potamni.“

Na kraju br. Ivan Branovački, kao predstavnik mesne župe skopljanske, kazao je nekoliko reči o organizaciji i zborovanju na Jelaku, pa je najzad sa nekoliko toplih reči završio zborovanje: „Neka duh ovih planina ovlada našom zemljom i narodom, pa se nećemo bojati za svoju sudbinu!“

Posle ovih reči vojna muzika je intonirala „Hej Sloveni“, što su zajedno otpeli svi prisutni. Zatim je na predlog brata, generala Maksimovića, vojna muzika otvirala tužnu pesmu „Tamo daleko“, koju su u ovim planinama pevali pre više od 20 godina oni, koji su žudno gledali u porobljenu domovinu i od kojih su mnogi svoje živote položili na mestu ovog sokolskog zborovanja.

U sokolskom logoru podeljena je večera iz vojničkih kazana. Posle večere sokoli su se zadržali još u razgovoru, a zatim se povukli u svoje šatore, da ujutru u tri časa već ustanu, radi daljeg odlaska na Kajmakčalan.

Slavski obred na Kajmakčalanu

Na Petrovdan, u samu zoru, svi učesnici bili su već na nogama. Uskoro počeli su da pristižu i drugi gosti iz Bitolja. A zatim, tačno prema programu, u 5 časova, povorka kamiona krenula je dalje u pravcu Kajmakčalana. Kroz gustu jelovu šumu nailazilo se odmah na dalje grobove vojnika srpske vojske. Uskoro smo došli i u zonu, gde više nije bilo šume, već alpske livade, pa zatim u голу, snežnu zonu, stigavši oko 7 časova na sam vrh Kajmakčalana, koji se nalazi tačno na jugoslovensko-grčkoj granici, na mestu na kome je podignuta

Spomen-kapela, palima na ovoj „najkrvavijoj kapiji naše slobode“.

Uskoro su pristigli i mnogobrojni zvanični predstavnici, na čelu sa izaslanikom Nj. V. Kralja, generalom g. D. Pandurovićem. Ministra vojske zastupao je general g. D. Ilić, Kraljevsku vladu i ministra za fizičko vaspitanje naroda načelnik Dr. Milan Stijić i brat S. Čelar. Prisutan je bio i ban Vardarske banovine g. Z. Rafajlović, zatim komandant III armijske oblasti general g. I. Brašić, predsednik Narodne odbrane, Ilija Trifunović, Mitropolit

Sokolsko zborovanje i dižanje zastave na Jelaku

Pomen pred kosturnicom na Kajmakčalanu

skopski g. Josif, episkop ohridsko-bitoljski g. Platon, komandant Vardarske divizije general g. S. Đukić, predsednik opštine grada Skoplja ing. J. Mihajlović, komandant graničnih trupa g. D. Kovačević i mnogobrojni predstavnici nacionalnih i kulturnih društava.

U ime grčke vojske svečanosti- ma je prisustvovao komandant Lerinskog sektora, pukovnik g. Nikološo Jorgulos, sa većim brojem grčkih graničnih oficira, koji su sobom doneli vence od svežeg cveća i položili ih na kosturnicu.

Osim predstavnika nacionalnih i rodoljubivih organizacija, prisustvovali su i seljaci iz okolnih mesta.

U 8 časova ujutru, u kapeli ot- počelo je služenje. Posle toga pred kapelom izvršen je slavljski obred. Za vreme slavskog obreda i sečenja kolača, održao je govor brat Dr. V. Belajčić, kazavši između ostalog:

„Veliku čast doživljujemo, što smo danas domaćini na ovom naj- svetlijem mestu naše istorije. Na- lazimo se na mestu podnošenja najviših žrtvi našeg naroda. Pre- dajući slavu za iduću godinu Bra- niocima Beograda, želim im, da u časti i dostojanstvu dočekaju i- dući Petrovdan. Živeli!“

Primajući slavu za iduću godi- nu, g. Urošević, predsednik udru- ženja Branioca Beograda, zahva- lio je br. Belajčiću, ističući da su Branioci Beograda također učes- tvovali u borbama na ovome mestu, pokazujući uvek nadčove- čansku srčanost i hrabrost:

„Sa osećanjem ponosa, zadovolj- stva i časti primamo se domaćin- stva za iduću godinu. Proslaviće- mo slavu kako valja i treba, jer je Kajmakčalan car svih pobeda. Hvala sokolima, koji idu stopama starih boraca!“

POČAST PALIM HEROJIMA

Posle toga su se svi prisutni uputili kosturnici. Posle otslužene zaupokojene molitve govorili su predstavnici pravoslavne i katoli- čke crkve, te muslimanske vero- ispovedi.

Zatim je pristupio brat Dr. V. Belajčić, sa rečima:

„Savez sokola Kraljevine Ju- goslavije, sa dubokom zahval- nošću i blagodarnošću u duši prilazi ovim grobovima, ođaju- ċi poštovanje senima onih, ko- ji su ovde, na visokom Kajmak- čalanu otvorili kapiju slobode. Ovde se nalaze sokoli sa Tri- glava, Jadrana, Bosne i Herce- govine, Vojvodine, Velebita, Šumadije i Juga. Doneli su po jedan iverak sa kojim su oka- deni ovi grobovi. A doneli su ujedno i svoju zahvalnost pre- ma najvećem dugu, koji je u- činjen. Došli smo da otkrijemo velike misterije, gde se nalazi izvor nadčovečanskih snaga, ko- ji je ove heroje više naoružao, nego li puškama i mitraljezima. Mi, kao da otkrivamo ovde, na- lazeći se bliže grobu, svu veli- činu duhovne snage, koja je isto tako vodila i cara Lazara na Kosovu.“

U jednoj pohvali knezu Laza- ru, pisanoj krajem XIV veka, u kojoj se izričito objašnjava kneževa pogibija kao delo sve- sne žrtve, navodi se kako je knez Lazar pred Kosovsku bit- ku govorio svojoj vojsci:

„Bojla nam je u podvigu smrt, nego sa stidom život. Bo- lje nam je u borbi primiti smrt od mača, nego li dati pleća ne- prijateljima našim“. A na kne- ževe reči odgovarali su njegove vojvode:

„Za otečastvo naše umreti, nećemo poštediti sebe. Umrimo da svagda živi budemo. Prinesi- mo sebe Bogu živu žrtvu. Ne pošteditimo život naš, da živopi-

san primer posle ovog budemo drugima.“

Izgleda mi kad bi ovi, koji ovde leže, vaskrsli, da bismo čuli glas njihove sreće i zado- voljstva, jer vide plodove svo- jih žrtava. Ali bismo ujedno čuli i pitanje:

„Da li vi, koji ostadoste ži- vi, i da li vi miade generacije, da li i vi ispunjavate svoju dužnost, koju su vam naše žrtve namećule?“ — Taj glas treba da odjekne u svesti svih nas, i ovde prisutnih i onih koji ostadoše kod kuće. Taj glas go- vori, da ne treba misliti samo na prava već i na dužnosti!“

Brat Belajčić, u ime Saveza, položio je venac, a zatim je po- časna četa ispalila tri plotuna, a vojna muzika otvirala pogrebni marš.

Zatim su govorili predstavnici pojedinih društava. U ime Saveta vitezkih, patriotskih i rodoljubi- vih udruženja govorio je brat

Ljubomir Maksimović, koji je u- jedno položio i venac. Govorio je zatim predstavnik Udruženja nosilaca Albanske spomenice pre- stavnik Udruženja ratnika, pre- stavnik grčke vojske, a u ime Narodne odbrane, g. Ilija Trifu- nović - Birčanin, koji je, u ime svoje organizacije, mesto venca, položio 1000 din. za sirotinju op- štine Starovinske.

Posle toga, je izvršen defile so- kola. A zatim je načelnik štaba Vardarske divizije, vazduhoplov- ni kapetan, Ivan Čurlića, dao i izneo podatke o toku kajmakča- lanske bitke. Na Kajmakčalanu se ostalo do podne. Tačno u po- dne dat je znak za pokret. Soko- li, pod dubokim utiscima razgle- danja razbojišta i pod veličan- stvenim utiscima visoke planin- ske prirode i njenog najvišeg vrha, Kajmakčalana, od 2.500 m., ušli su u kamione i povorka je krenula ponovo za Jelak. Na Je- laku priredjen je ručak, takođe iz vojničkih kazana. U 4 časa po- podne dat je trubni znak za zbor. Sakupljeni opet oko jugosloven- ske zastave, sokoli su saslušali govor starešine brata Belajčića, koji je između ostalog rekao.

„Izvršili smo svoju dužnost u časti i dostojanstvu i odužili smo se narodnom duhu. Dajući sveča- ni pomen, dali smo ujedno naj- lepše i najtananije osećaje svoje. Vi ste, braćo, sokoli, shvatili svo- ju dužnost. Uveren sam da ste svi nadahnuti najuzvišenijim inspira- cijama, koje mogu da nadahnu ova sveta istorijska mesta. Ose- ćamo i nosimo duboku veru! Ta nam je vera izvor novih snaga. Teška vremena pritiskuju sadaš- njicu. Ali žrtve ovoga mesta po- kazuju, kako se i najteža vremena mogu prebroditi. Pohod na Kaj- makčalan završen je!“

Na kraju je br. Petar Bojanić zahvalio organizatorima hodoča- šća, a naročito braći Branovač- kome i br. Pajiću. Uz pevanje državne himne, u 16.15 časova, spuštena je zastava sa jarbola, a odmah zatim sokolska povorka krenula je za Bitolj.

Dr. M. Dragić

Pozdrav Kr. Namesnika, dr. I. Perovića

Kraljevski namesnik, g. Dr. Ivo Perović je, na poziv, koji mu je uputio Savez Sokola, za prosla- vu na Kajmakčalanu, odgovorio pismom, u kome kaže:

„Sprečen sam da uzmem lič- nog učešća, ali moja osećanja i moje misli biće 12 jula po- svećene onim herojima, koji su svojom zavetnom verom i požrtvovnošću i svojom žar- kom ljubavlju za rođenu gru- du, obeležili ponosni Kajmak- čalan, kao vratnice ujedinjene otadžbine.“

Neka ova proslava bude na čast rodoljubivom Sokolu!“

Mimohod Sokola pred kosturnicom na Kajmakčalanu

СОКОЛИ ЦРНЕ ГОРЕ И БОКЕ ОДАЛИ СУ ПОЧАСТ КРИВОШИЈСКИМ ЈУНАЦИМА

Раног лета 1869 године, стиже царска наредба из Беча, да ци- јела Бока, мора да се разоружа, да даје своју дјецу у војску, да плаћају порезу, да се најстро- жије покоравају наредбама вла- сти и т. д. Када су то разабра- ли, Кривошије су сматрале да је њихова слобода поробљена и да на тако што нема царска влада право. Због тога покупе се код кнеза Милана Ђурова Радојичића, Ђоко, Ђето и Пе- тар Самарџић, Тодор Лазовић и Анто Суботић. Сложи се да не приме наређење и други скуп у кратко вријеме закажу, на који, поред именованих, дођу и Илија В. Вукумировић, Никола Г. Одаловић, Стеван Поробић, Перо Лазаревић, Андрија Дра- гојловић и други.

Када су разумјели ферман цар- рев, сви су се претставници Кри- вошија зајерили на цеведрар Јова А. Суботића, да нити ће дјецу давати у солдате, нити предавати свијетло оружје, ни- ти плаћати порезе, а нити слу- шати наређења царских власти, јер је „часније поштено пог- нуте, него срамотно живјети, мољкати, робовати и кукати“. По њиховом договору се скупе сви Кривошијани пред кућу кнеза Радојичића и одбију цар- ску наредбу. Прекину све везе с једне стране Кривошије, а с друге стране моћна Монархија од 40 милијона људи.

Аустроја није могла то подни- јети, већ се одмах постара за казнену експедицију, која је и- мала да успостави ред. Криво- шијани су стали у бусије у иш- чекивању аустријске солдате. Доčekали су оњем из пушака непријатеље и потјерали их у бијег, низ брдо рисанско. Том приликом непријатељи одведу три Чучковића, који су ступили у акцију, и објесе пред Кото- ром. Од тога времена развила се је акција која је све више раз- мјере узимала, док није дошла одлучујућа битка у Дворићком Ждријелу, где је до ноге погу- чена аустријска војска, остав- љајући вишу половину мртвих, међу којим пуковника Фрича, п. пуковника барона Ринека, мајора Урбановића, а рањен је и генерал Јовановић, тако да је од 22.000 војника једва главу спасило 10.000, бјежећи главом без обзира пут Рисна.

Послије оваквог слома, Ау- стројанци нијесу ни покушали нападати више Кривошије, већ је бечка влада одредила иза- сланике за преговоре о миру, који су се састали, 3 јануара 1870 године, на Кнезлацу у До- њим Кривошијама. У име бечке владе преговоре је водио нам- јесник Далмације, Родић, и том приликом Кривошије су стави-

ли ове услове: 1) да Кривошија- ни и остали Бокелји не служе аустријску војску, 2) да им Ау- строја сагради погорјеле куће, 3) да слободно носе оружје, и 4) да се свим затвореним загар- антуете амнестија.

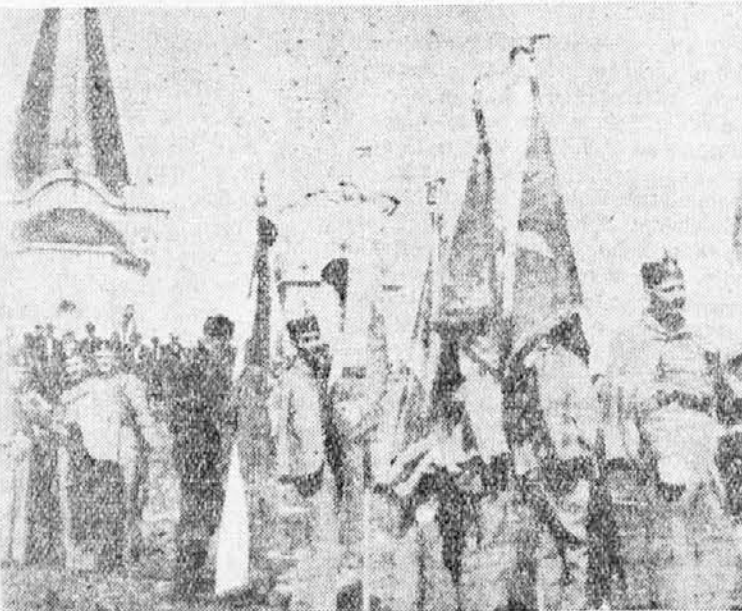
Сви ови услови одмах су до- стављени влади у Бечу, па када су видјели одлучност Кривоши- јана, у цјелости су прихваћени.

Кривошијски устанак, који је имао одјека и на побуну у јуж- ном дијелу Боке, Соколи сма- трају као један међу највећим потхватама националним, не по свом обиму, колико по духов- ној снази и вредности. То је би- ла борба Давида и Голијата, где бој није био број, већ сој! Тај устанак кријенио је духовно сву нацију и давао вјере у по- бједу и ускрснуће! Тај устанак најбољи је доказ, колико врије- ди духовна оборужаност једног народа, једног краја, једног чо- вјека. Себе прегорјев највише се може! Када би такав дух завла- дао у душама свих грађана јед- не нације, нема силе пред ко- јом би она могла поклекнути!

70-годишњица Кнезлачког ми- ра прослављена је на најсвеча- нији начин у Боки Которској, преношењем костију тројице об- јешених пред Котором, браће Чучковића, у свој родни крај у Рисну.

Соколство је то узело у зада- так и, помоћу то од војске, из- вело ријетку манифестацију, каква се не памти у овим краје- вима. Учествовало је неколико хиљада људи, што у Котору што у Рисну. Том приликом би- ли су запажени говори старе- шине соколске жупе, Милоше- вића, који је истакао духовну снагу и величину Кривошијана и њиховог устанка, када је ша- ка горштака могла да се су- протстави великој империји. Ис- то тако просветар Ускоковић, свештеник, подвукао је, у духу Његоша и Учелинија, вјерску толерантност. Значајан је говор предстavnika Бокешке морнари- це, која је преко свог изаслани- ка, Тежака, схватила ове срп- ске гробове као своје. Осим о- вих, говорио је представник команданта Боке, Оровић, Пре- седник општине Самарџић, ста- решина Петковић и остали мно- гобројни делегати општине пе- тринске, херцеговске и др. — Бана зетског заступао је начел- ник Новак Бошковић, који је га гробу одржао пригодан говор док је епископа Јоаникија за- ступао прота Самарџић.

Ова свечаност оставила је ху- бок утисак да у тешким време- нима овакви свијетли гробови показују пут којим треба да ко- рача нација. Г. Милошевић

Sokolske zastave odaju počast herojima

Borba protiv sokolstva u Dubrovniku i pitanje zakonitosti

„Hrvatski glasnik“, dnevnik — koji izlazi u Splitu, kao glasilo HSS, već po drugi put se sa osobitom nasladom, koja mu je prirodna kad se radi o progonu sokolstva, naslađuje u progonu Sokolskog društva u Dubrovniku, koje Dubrovačka općina, u vidu otkaza općinskih prostorija, aplicira na to naše društvo.

Dubrovačka općina zatražila je naime putem suda, da Sokolsko društvo u Dubrovniku isprazni prostorije, koje drži u palati Sponza još od godine 1911, jer da joj te prostorije sada trebaju za vlastitu porabu. Ne zalazeći u čudan razlog općinske uprave, da joj te prostorije do sada kroz 29 godina nisu nikad potrebne bile, već je sad najednom u Banovini Hrvatskoj nastala ta potreba, ograničit ćemo se na tvrdnju, „Hrvatskog glasnika“, koje ovaj iznosi u br. 161, pod slatkim naslovom: „DUBROVAČKI SOKOL MORA SE SELITI IZ SPONZE, U KOJOJ JE PROTIV VOLJE OPĆINARA, DESETKE GODINA BESPLATNO UŽIVAO CITAV DRUGI KAT“, a u kome se iznose motivacije prvostepene sudske presude, sastavljene i izdane, kako pisac tog članka navodi, po suci G. Stambugnjak.

Iz članka se razabire, da ta prvostepena presuda nije konačna, jer stranke imaju još pravo „utoka“ na viši sud. Dakle, dok je stvar još sub iudice, „Hrvatski glasnik“ donosi na veliki bubanj ovako junačku pobjedu, opisujući i razloge (motivaciju osude), koji su naveli i uvjerali g. suca, da tako presudi na štetu Sokola. Iznoseći tu motivaciju, „Hrvatski glasnik“ kaže doslovno i ovo:

„Vrlo je interesantno obrazloženje presude sa strane suda, je se je sud u tom pitanju pozabavio i nastalom situacijom nakon prestanka djelovanja Hrvatskog Sokola. Hrvatski Sokol još 1911 godine bio je sklopio sa Dubrovačkom općinom najamni ugovor, koji je imao trajati do 6/2 1936 godine. Međutim Hrvatski Sokol je prestao postojati 26/10 1919, a da je odnosne prostorije i dalje zadržalo Sokolsko društvo Dubrovnik, kako se je tada prozvalo. Sud je pri svojoj odluci stao na stanovište da je Hrvatski Sokol prestao postojati i na taj način istog dana sa prestankom njegova djelovanja Hrvatski Sokol je prestao da djeluje i kao juridička osoba, koja je bila subjekt tih prava. Radi toga prestao je postojati i postojeći ugovor sklopljen između Dubrovačke općine i Hrvatskog Sokola još 1911. Posve je jasno da se Sokolsko društvo u Dubrovniku nikako ne može smatrati nasljednikom Hrvatskog Sokola, a navodi da je svojedobno nakon svjetskog rata došlo do fuzije između Srpskog Sokola (Dušan Silni) i Hrvatskog Sokola ne mogu se uzeti kao činjenica da je Sokolsko društvo (sadanje) u Dubrovniku nasljednik onih prava, koja su imala pojedina društva prije fuzije.“

Ne znamo, da li je ova motivacija, prenešena od „Hrvatskog glasnika“ tačna, no ako je tačno prenešena (jer mi za nju izvorno ne znamo), onda nam je teško vjerovati, da sudu nijesu poznati zakoni koji su još i danas na snazi. Radi toga nalazimo potrebnim da „Hrvatski glasnik“ podsjetimo na činjenice, koje je

on sigurno zaboravio, ili previdio.

Godine 1919, u osvitu slobode, donešena je slobodnom voljom „Svečana deklaracija Ujedinjenja sokolstva Srba, Hrvata i Slovenaca“, koja glasi doslovno: „Narod Srba, Hrvata i Slovenaca jeste jedan. Sokolska društva Srba, Hrvata i Slovenaca bila su, jesu i moraju biti narodno društvena. Narod je jedan, pa i Sokolska društva moraju biti jedna.“ — Ta je deklaracija donešena u ono blaženo doba, kada je Narodno Vijeće u Beogradu saopćilo obrazovanje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, dakle je uporedo sa narodnim ujedinjenjem proglašeno i ujedinjenje sokolstva Srba, Hrvata i Slovenaca. A na svečanoj sjednici Sokolskog Sabora Srba, Hrvata i Slovenaca, 30 juna 1919, saopćeni su **ZAKLJUČCI HRVATSKOG SOKOLSKOG SAVEZA**, sa glavnih skupštine od 15 juna 1919, u pogledu ujedinjenja Jugoslovenskog sokolstva, od kojih prvi glasi doslovno: „1) Sve Hrvatske Sokolske organizacije imaju se sa srpskim i slovenačkim organizacijama stopiti u jedan jedinstveni Sokolski Savez!“ — Sva sokolska društva, dakle još godine 1919, su se „stopila“, ili kako „Hrvatski glasnik“ kaže „došla do fuzije“.

Jeli moguće i pomisliti, da sve ovo nije bilo poznato Dubrovačkoj općinskoj upravi, koja je tada bila na kormilu, kao i svim kasnijim općinskim upravama u Dubrovniku, od 1919 pa do ove današnje? Od onda je bilo na općini i veoma dobrih, općinskih funkcionera, a među njima i opće poznatih vrsnih pravnika, koji su budno pratili događaje i čitali novine, pa ipak ni jednome, osim ovih sadašnjih, nije palo na um, da je bivše Hrvatsko sokolsko društvo u Dubrovniku izgubilo „fuzijom“ svoju juridičnu sposobnost sticanja i obnašanja građanskih prava, među kojima spada i uporaba sokolskih prostorija u zgradi Sponza...

No ako pretpostavimo za čas i tu pravnu nemogućnost, da je Hrvatski Sokol u Dubrovniku, „fuzijom“ izgubio pravnu (juridičku) sposobnost, onda se dolazi do činjenice, da je na njegovo mjesto stupilo drugo juridičko lice, „Sokolsko društvo u Dubrovniku“, koje i danas, kao juridička osoba živi i djeluje, onda se dolazi do misli, da je to novo juridičko biće, ta nova pravna osoba zaposjelo sokolske prostorije još godine 1919, **znanjem vlasnika, općinske uprave, namjerom i voljom** da iskoristi najamni ugovor svog predšasnika. Od godine 1919 općinske uprave ne prigovaraju tom zaposjedanju posjeda, već konkludentnim činima to zaposjedanje odobravaju, jer je svakome poznato da se zakoniti posjed može da zadobije i tada, ako netko ište od vlasnika nešto kao dužnost i ovaj mu to čini (§ 313 općeg građan. zakona). A kod nas u sredenoj pravnoj državi hvala Bogu još je na snazi i propis § 863 općeg građ. zakonika, koji propisuje da čovjek (i juridičke osobe) mogu svoju volju izjaviti ne samo izričkom riječima i općenito prihvaćenim zakonima, nego **također mučke, takvim djelima, koja, prosudivši sve okolnosti, ne daju razboritog razloga, da se o tome sumnja.**

Iz toga slijedi još jednom, da Sokolsko društvo, bilo kao nasljednik prava „Hrvatskog Sokola“, bilo kao samostalno novo juridičko lice, i bez obzira na „fu-

ИЗ СЛОВЕНСКОГ СВЕТА

БУГАРСКА И МЕЂУНАРОДНИ ПОЛОЖАЈ

Bугарска štampa posvećuje veliku pažnju međunarodnim događajima, ističući da Bугарска želi da se održi mir na Balkanu; ali podvlači, da od novog uređenja Evrope Bугарска očekuje zadovoljenje svojih nacionalnih aspiracija. Bугарски listovi ističu, da je njikova država uvek pokazivala simpatije prema osnovini Berlin—Rim i ne kriju svoje zadovoljstvo zbog pobjede te osnovine. Sofijsки list „Dnes“ objavljuje članak poslanika Kostova, u kome se kaže, da Bugarci sa istinskim veseljem gledaju rađanje nove Evrope, jer su oni jedini верни пионири новог европског реда на Балкану. Слично пише и лист „Мир“, а страна штампа подвлачи, да у Софији влада мишљење, да ће се мирним путем решити питање Добруџе и питање изласка Бугарске на Егејско Море. Приликом недавног освећења нове творнице муниције, одржао је министар војни, генерал Даскалов, говор у коме је рекао да је Бугарска мирна и сигурна, те да су више него икада потребни данас стрпљење и шутња.

Прошлних дана су посетили Софију представници југословенског задругарства, са министром др. Креком на челу, где су учествовали на великој манифестацији бугарских задругара. Наши листови истичу, да су наши делегати били срдечно примљени од широких бугарских слојева. Јавља се такође, да ће ове године први пут Бугарска учествовати, у своме засебном павиљону, на београдском јесењем сајму.

ИЗ ЧЕШКО-МОРАВСКОГ ПРОТЕКТОРАТА

ДНБ јавља, да се енергично води истрага против досадашњег председника општине града Прага, др. Клапке, који је, као што је „Соколски гласник“ јавио у прошлом броју, био уапшен, због учешћа у једној завереничкој групи, која је имала везе са иностемством. ДНБ вели да је истрага утврдила, да је кривица др. Клапке још тежа, и да је починио дело великодај-

зiju“, **завосједла** просторије Спонзе **на основу легалног наслова**, које се правно стање може другим правним разлозима размотрити, па евентуално i докити, а не оним разлозима, које наводи „Hrvatski glasnik“ u svrhe demagogije i zbog progona sokolske ideologije.

Treba još istaknuti i činjenicu, koju naravno „Hrvatski glasnik“ zaboravlja, da je, zakonom o osnivanju Sokola Kraljevine Jugoslavije, od 5/12 1929, koji je i danas na snazi, još jednom zakonom sankcionirano ujedinjenje Hrvatskog Sokola i Srpskog Sokola u Sokol Kraljevine Jugoslavije, a da ni od tada, sve do 1939—1940, nije nijednoj općinskoj upravi palo na pamet, da prostorije Sponza drži u posjedu „protuzakonito“ jedno bezpravno lice, koje nebi bilo nasljednik prvotnog zakupnika, Hrvatskog Sokola.

Ovoliko da se još jednom, i to u današnjim opće teškim i vanjskim i unutarnjim prilikama, uvidi kako se sistematski hoće da izigrava i zakon i pravosuđe, samo da se poruši sve što odiše duhom narodne misli... Z.

ства према Рајху. На његово мјесто постављен је у општини града Прага, др. А. Риха.

ДНБ најодлучније демантује вест, објављену у Енглеској, да је прашки надбискуп, Капнар, био уапшен, због веза са једном илегалном организацијом.

СЛОВАЦИ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Новосадски „Дан“ јавља, да ове године, први пут после ослобођења, у Бачком Петровцу неће бити одржане традиционалне народне сједности југословенских Словака, због данашњих прилика у свету. Ипак ће се 15 августа одржати главна годишња скупштина Матице Словачке у Југославији.

ЧЕХОСЛОВАЦИ У ЕНГЛЕСКОЈ

Агенција „Рајтер“ јавља из Лондона, да је државни подсекретар, Батлер, саопштио у Доњем дому, да је „Чехословачко народно веће“, чији је председник др. Бенеш, затражило од енглеске владе, да му буде признат статус, као што је то уређено код пољске владе, и да енглеска влада пружава тај заштит. Чешки кругови у Лондону рачунају, да ће то признање уследити кроз најкраће време.

Лондонски листови објављују детаље о превозу шестог Чехословачког арматног корпуса из Француске у Енглеску. Тај корпус, који се налази под заповедништвом генерала Ингра, се укрцао у Бордоу, да пође у северну Африку, али је на путу добио заповест, да се врати у неку француску луку, јер да је

сисловачко прилије са Немачком. Чесни нису извршили ту заповест, већ су под заштитом енглеских ратних лаба стигли у Енглеску. Међу њима се налази 200 pilota, док се већ пре њих налазило у енглеској 300 чешких pilota и 300 механичара, који сарађују са енглеском авијацијом.

Министар рата, Идн је упутно чехословачкој и пољској војсци, које су стигле у енглеску, нарочиту поздравну посланицу, у име опште владе.

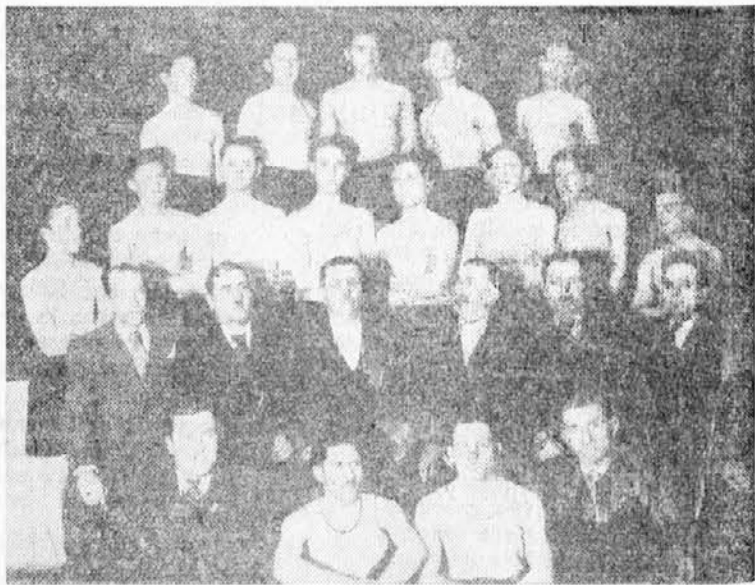
ПОЉАЦИ У СТРАНОМ СВЕТУ

Лондонски радио јавља, да је генерал Вавел, арховни заповедник британске војске на блиском истоку, обилаз пољске чете, које су из Сирије прешле у Египат, те да је похвалио њихову борбеност и спремност. Једна друга вест лондонског радиоа каже, да су и у Совјетској Русији организоване такође извесне пољачке војничке формације те да се у њима налази приличан број Пољака. — У земунском пристаништу задржао се, пре неколико дана, један брод, на коме се налазило око 1.000 Пољака, који су били пребегли у Румунију, а сада се враћају у онај део Пољске, који је окупиран од Немачке. — Из Лондона јављају, да је 12 јула био тамо свечано отворен Пољски дом, велика палата у центру града, у којој ће бити седиште војске владе и пољских институција. На свечаности је узео учешћа и министар спољних послова, лорд Халифакс.

Предњачки течај Соколског друштва Бор-Рудник

Соколско Друштво Бор-рудник одржало је свој први друштвени предњачки течај од 4. новембра 1939. год. до 5. априла

вршена је свечано на дан Соколске смотре, 12 маја ов. год. и то по извршеном задатку, који су тога дана извеле у заједници

ов. год. Течај је похађало 14 члана, и то 7 из Соколске чете Кривељ и 7 из овога друштва. На течају су предавали: начелник брат Бошковић Богољуб, I зам. нач. брат Јовановић Ненад, II заменик нач. брат Бошковић Михаило, нач. сок. чете Кривељ брат Богдановић Зарије, тајник друштва брат Николић Станко и просветар брат Мундрић Петар. Часова је одржано 99 са укупном посетом 1.396.

Испити су одржани 3. и 4. маја ов. год. и са успехом завршили те је тако ово друштво оспособило 14 брата за друштвене предњачке.

Предаја сведоци о положају испиту и приказаном успеху из-

Соколска чета Кривељ и соколско друштво Бор, а на брду званом „Краку Калафир“, које је по прописима ратне службе оспособљено.

JUBILEJ DRUŠTVA U DOBU

Sokolsko društvo u Dobu, Dravska banovina, proslavilo je, 7 jula, na svečan način dvadesetogodišnjicu rada, koga je ukratko prikazao starešina br. Vidmar, pozvavši brojno članstvo da i dalje neumorno stupa za sokolskim barjakom. Proslava je zaključena javnim nastupom svih kategorija, koje su svoje tačke izvele na opšte zadovoljstvo. Na proslavi je uzео učešća, uz mnogobrojne sokole, i veliki broj ostalog sveta.

Većanje starešin- stva Saveza sokola sa starešinama župa

U ponedjeljak, 15. jula, je u Savezu sokola K.J. održan vanredni sastanak starešin-
stva Saveza sa starešinama sokolskih župa. Prisustvovali su starešine župa Banja Luka, Beograd, Bjelovar, Cetine, Cetinje, Karlovac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Mostar, Niš, Novi Sad, Osijek, Petrograd, Sarajevo, Skoplje, Split, Sušak, Šibenik, Tuzla, Užice, Varaždin i Zagreb. Posle izveštaja prvog zamenika starešine, br. Dr. VLA-
DIMIRA BELAJČIĆA i generalnog sekretara, br. RAD-
MILA GRDIĆA, i iza svestrane diskusije, usvojeni su jednodušno važni zaključci za daljnje držanje i akciju jugoslovenskog sokolstva. Glavni predmet ovog većanja bilo je pitanje sokolske odbranbene pripravnosti.

Glavno je čuvanje Jugoslavije!

„HRVATSKI DNEVNIK“ u uvodnom članku piše, da danas „za Hrvate mora da je najvažnije očuvanje integriteta nacionalne teritorije“. I to je tačno. Ali pošto su Hrvati gotovo svuda pomешани sa Srbima, pa je prema tome i hrvatski nacionalnog teritorija. I to je sa srpskim (a i za Srbe važno) da im je najvažnije očuvanje integriteta nacionalnog teritorija! — to matematički izlazi, da nema drugog načina da se potpuno očuva integritet, i hrvatskog i srpskog nacionalnog teritorija, nego li je — ODBRANA I ČUVANJE JUGOSLAVIJE!...

Ne vidimo da i „Hrvatski dnevnik“ ne misli tako; ali zašto da se to do kraja i ne kaže?

Priznanje br. Stanojeviću

Novosadski „Dan“ javlja, da je preuzeo dužnost Direktora realne gimnazije u Senti, njen novi direktor, brat Miloš Stanojević, do sada profesor u Petrogradu i predsednik Prosvetnog odbora Saveza Sokola K. J. Tom prilikom „Dan“ objavljuje vrlo laskav članak o bratu Stanojeviću, ističući njegov rad na nacionalnom polju još u studentsko vreme, kada je uređivao časopis „Union“, na francuskom jeziku, i kada je u Parizu dobio nagradu od 2.000 franaka za svoje književne i filozofske radove. „Dan“ ističe zatim veliku aktivnost brata Stanojevića u sokolstvu i završava sa ubeđenjem, da je Realna gimnazija u Senti, u bratu Stanojeviću, dobila odličnog direktora,

PROTIVNICI SOKOLSTVA

Pišu nam iz Opuzena kod Metkovića: Da se vidi, na koji način mora da se traži nameštenja u Banovini Hrvatskoj, navodimo ovaj slučaj: Prošlih dana su Ante Ereš i Joakim Maslov pripremili molbe za nameštenje u državnu, ili banovinsku službu, ali ih nisu mogli sprovesti drugačije, nego preko organizacije HSS, jer bez toga nikakvo nameštenje u ovim krajevima nije moguće. Pošto su obojica ranije bili članovi Sokola, mesna organizacija HSS je tražila, da im Sokolsko društvo u Opuzenu izda uverenje, da nisu njegovi članovi, pa će jedino onda njihove molbe moći biti dalje upućene.

СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ СОКОЛСКОГ ДОМА У БИТОЉУ

Соколско друштво у Битољу обавило је 11 јула свечано освешћење свог новог соколског дома, које је било утолико величанственије што су при том узели учешћа претставници Савеза Сокола и свих соколских жупа из Југославије, који су дошли у Битољу, да учествују у соколском ходочашћу на Кајмакчалан; као и друге високе личности и претставници осталих удружења. Толику пажњу је Соколско друштво у Битољу заслужило у пуној мери, не само по свом обимном соколском раду, већ и по напорима учињеним да дође до свог дома, који су коначно крунисани успехом. Њ. В. Краља заступао је на свечаности пешадијски пуковник Вучинић, министра физичког васпитања, заступили су г. Др. М. Стијин и С. Челар, Министра просвете начелник просветног одељења Банске управе у Скопљу Смиљанић; а био је присутан и командант вардарске дивизије сек области, генерал Ђукић, затим епископ Платон, изасланик

банске управе итд. Сви соколски ходочасници, који су из Београда кринули на Кајмакчалан, присуствовали су такође свечаности, са првим замеником старешине, братом Белајчићем на челу.

Освећење дома извршила су четири свештеника, са протом Мирком Павловићем на челу, који је одржао врло леп говор, подвукавши мисију соколства у нашем народу, а нарочито на југу. После њега је говорио Милорад Вујовић, просветар Соколског друштва у Битољу и професор гимназије, који је подробно описао заслуге соколства за подизање народне свести на југу и изнео историјат Соколског друштва у Битољу, које је основано г. 1922. Друштво је у почетку било без просторија, па је покренуло акцију за зидање дома, потпором грађанства града Битоља, затим Градског поглаварства, Савеза Сокола, Банске управе у Скопљу, војних власти, као и Одбора за подизање споменика бор-

цима палим за народно ослобођење. Дом је почео да се зида још г. 1928, и треба да буде расадниште културног и националног живота у Битољу, те соколске и југословенске мисли. Соколство у Битољу је и до сада било центар националног живота, па тако треба да настави и даље, за добро Краља и Југославије.

Отворење дома је срдчним речима поздравио први заменик старешине Савеза, брат Др. В. Белајчић, а затим у име жупе Скопље, професор Мирко Јовановић. Старешина Соколског друштва у Битољу, брат Лука Иличковић, завршио је ову лепу свечаност дирљивим патриотским говором, а затим су гости разгледали врло лепе и укусне просторије дома.

Освећење соколског дома у Битољу претставља значајну манифестацију југословенске мисли на југу, и оставило је најдубљи утисак у читавом грађанству.

Учесници ходочашћа на Кајмакчалану на освешћењу соколског дома у Битољу

ЧИТАЈУЋИ НОВИНЕ...

Banska vlast u Zagrebu spremla je UREDBU O ZAGREBAČKOM UNIVERZITETU, prema kojoj je ukinuta ustanova univerzitetskog veća, ukinuta je sloboda biranja rektora i dekana, oduzeta je disciplinska vlast; a ako se pokaže potreba, fakultet se može reorganizovati i na taj način, da se profesori uklone.

Koliko god je „Hrvatski glasnik“, sa ostalom štampom, kušao da sva ta ograničenja, oduzimanja i ukidanja, prikaže kao „uspostavljanje autonomije“ zagrebačkog univerziteta, naprama zakonu o univerzitetima koji vredi za ostalu Jugoslaviju, ipak čitamo, da su profesori zagrebačkog univerziteta saopštili g. Banu, da se ne slažu sa tom promenom...

Čitajući sve to, pomislili smo, — kakva bi se bučna i otrovna kampanja bila povel, i sa strane profesora i sa strane štampe, da je i deseti deo od tih oduzimanja i ograničenja bio proveden sa strane Ministarstva prosvete u Beogradu?! Do' ovako naprotiv ispada, da ta ograničenja predstavljaju „slobodu“, a daleko šira autonomija, koju je zagrebački Univerzitet imao ranije, — da predstavlja „reakciju“ i „velikosrpski hegemonizam“...

Slična stvar je i sa „velikom državopravnom aferom“ oko uvođenja tri bezmesna dana u Jugoslaviji. Banska vlast u Zagrebu je

odbila da tu meru provede na teritoriji Banovine Hrvatske, ma da su za tu uredbu u Ministarstvu savetu glasali i svi ministri Hrvati, i ma da nema nikakve sumnje, ako je ta mera korisna za ostalu zemlju, da bi bila korisna i za Hrvatsku. Čini se, međutim, da su izvesna gospoda u Banovini Hrvatskoj pripravna čak da nanesu i štetu svojoj Banovini, samo da ulove priliku da demonstrativno naglase što veću podvojenost između Banovine Hrvatske i ostale Jugoslavije, — a da i ne govore o vrlo lošem utisku, koji se time vrši na svet u ostalim krajevima, koji je prisiljen da trpi ograničenja, od kojih su drugi krajevi, kao privilegovani, oslobođeni.

Zar ne bi baš u današnjim vremenima, više nego ikada trebalo da vredi načelo, da smo u opštoj nevolji svi jednaki, — u pravima i u odricanjima?...

Pred nama je izveštaj sa glavne godišnje skupštine splitskog fudbalskog kluba „HAJDUK“, štampan u jednom frankofurtimeškom listu, dakle vrlo autentičan. U tom izveštaju čitamo, da „Hajduk“ nije uputio pozdrav „Hrvatskom nogometnom savezu“ u Zagrebu, motivirajući to time, što „oni koji se danas nalaze u upravi HNS, nisu bili uz hrvatski narod, niti su pripadali HSS“; što „oni štete hrvatskom sportu“ i što su „ma-

ćuhinski postupali prema Hajduku“, pa zato „Hajduk“ diže glas „protiv klike u Hrvatskom nogometnom savezu, koja nikad nije bila narodna.“ Itd.

Od reči do reči, takve smo optužbe čitali pre samu godinu dana protiv „Jugoslovenskog nogometnog saveza“... A pošto i u našem sportu sve vrvi od „konstruktivnih“ politikanata, nećemo se ni najmanje začuditi, ako kroz nekoliko meseci budemo čitali, da su neki izbačeni igrači, ili možda i navijači „Hajduka“, i samim njegovim današnjim gromovnicima uskratili pozdrav, sa već stereotipnim obrazloženjem, da su „protivnici hrvatskog naroda“, „protiv hrvatska klike“ itd. Jer ništa nije lakše danas, nego li postati „neprijatelj Hrvata“. Kad čovek sabere sve skupa, ko kome upućuje taj naziv, onda ispada da ih, barem među varoškim svetom, nema ni pet od sto, koji ne dolaze u obzir da budu njime počašćeni...

Sada kada je na vlasti, „Hrvatski dnevnik“ objavljuje članak, u kome dokazuje, da je cenzura postojala i u staro vreme, pa da je bila tako stroga, da je i naš slavni Splićanin, car Dioklecijan, naredio da se Hermogines raspne na križ zbog slobodnog pisanja, i da se uvede smrtna kazna za sve one, koji šire napise, uperene protiv cara.

Sad razumemo, zašto jugoslovenski listovi, koji izlaze u Splitu, izgledaju kao da su ih razdirali tigrovi u nekoj Dioklecijanovoj

„Oni jos vjeruju u ovo...“

Poznata, frankovačka „POSAVSKA HRVATSKA“, ovako neuyijeno piše, a klerikalna „HRV. STRAŽA“, sa odobravanjem prenosi:

„Stvaraju se nove geografske karte. Hrvatski skeptici u njih ne vjeruju, u „fantaziju“. U stvari to nije realnost, nego njihova ropska dresura, po kojoj se ne usuduju ni pomišljati, da se može srušiti ono, što im je izgledalo i neoborivo, jer je uza se uvijek imalo silu. Oni nisu vjerovali u mnogo štošta u zadnjih godinu dana, a to se ipak zbilo. Oni još vjeruju u ovo, što novo doba svojim tempom baca u ropotarnicu. Skeptici su najbolje oružje neprijatelja. Oni znaju poljuljati moral, ubaciti malodušnost, smanjiti otpornu snagu i upropastiti skoro završene akcije.“

Da se tu cilja na zvaničnu politiku HSS, to je jasno, kao što je jasno na što se odnose izrazi, kao što je n.p.r. „Oni još vjeruju u ovo... itd.“ Samo nikako nije jasno da sve to može slobodno da se štampa i prenosi u granicama Jugoslavije, dok istovremeno jugoslovenski listovi zjape belinama od cenzure...

JAVNA VEŽBA DRUŠTVA OSIJEK — DONJI GRAD

Sokolsko društvo Osijek — Donji Grad priredilo je 30 juna, uprkos neprilikama i poteškoćama (zabrana javne vežbe od strane vlasti, kiša!) svoju javnu vežbu na novom letnjem vežbalištu, u vlastitom domu. Novo načelnništvo primenilo je uspešno neke novosti, smanjilo broj tačaka sa prostim vežbama i izvelo neke zanimljive grane: bojno takmičenje naraštaja sa gadanjem, simultane preskoke raznih sprava, te raznolikosti i igre. Dobro je delovalo, da je vežba počela tačno u zakazano vreme i da su tačke sledile gotovo bez prekida. Sa jednom vrstom na vratilu bratski je ispomoglo Sokolsko društvo Osijek Matica. Tu je vrstu požrtvovno pojačao br. Žnidarčić iz Zagreba, poznati međunarodni takmičar, koji služi u Osijeku vojsku.

Vežba je bila odlično posećena. Među gostima opažen je pomoćnik komandanta divizije, sa oficirima; starešina župe i brojni predstavnici društva Osijek Matica. Moralni i materijalni uspeh bio je odličan. Donjogradsko društvo ovom priredbom posvedočilo je da ima dve, u današnjim vremenima vrlo značajne osobine: žilavost i odvažnost. A to je jamstvo i za daljnje uspehe.

aren, — čim smo spomenu nekog tamošnjeg „vodju“, koji svi uobražavaju da su najlegitimniji naslednici velikog Dioklecijana, u sili i u samovlasti...

Splitski „Narodni list“ javlja da je jedan od glavnih podstrekača za premeštanje i proganjanje nastavnika Sokola, prosvetni činovnik u Splitu, Marko Marin, također učitelj, koji je, sve do godine 1935, bio, ne samo član, nego i prosvetar Sokolskog društva u Hvaru.

Odavno je poznato da su poturice gori od Turčina, ali što je još gore, izvesnim ljudima u Banovini Hrvatskoj su ti poturice naročito mili...

Šaljite pretplatu za „SOKOLSKI GLASNIK!“

Kratke vesti iz našeg sokolstva Zanimljivosti iz doma i sveta

Sokolska župa Celje priredila je, 30. juna, župske utakmice članstva i naraštaja sa teritorija čitave župe. Članice i ženski naraštaj takmičili su se na spravama i u lakoj atletici. Zastupane su bile sve jedinice koje imaju sprave. Članovi i naraštaj takmičili su se u opštim utakmicama i u bojnom gađanju, što je za današnja vremena najpotrebnije. Pre takmičenja izvršen je pozdrav komandantu mesta, pukovniku g. Defaru, koji je pokazao naročiti interes za mlade naraštaje i članstvo, koje nije služilo vojsku, a koji su se u velikom broju odazvali bojnom gađanju, za koje je prijavilo preko 300 takmičara. Podela takmičara izvršena je u pešadijske i biciklističke čete po vojničkom uzoru. Po završetku takmičenja izvršen je defile pred predstavnicima vojske i sokolstva, pa je takmičare pozdravio župski starešina, br. Smertnik.

Za uspeh utakmice ide najveća zasluga župskom načelniku, na čelu sa braćom Grobelnikom i Verkom.

Sokolsko društvo u Sremskoj Mitrovici priredilo je, umesto javne vežbe, vrlo uspešno akademiju, 6. jula, u lepo ukrašenom i reflektorima osvetljenom dvorištu Sokolskog doma, pred velikim brojem publike, koju je pozdravio prigodnim govorom starešina br. B. Novaković. Program, sastavljen od desetak biranih tačaka bio je izveden na opšte udivljenje i zadovoljstvo, zašto ima najviše zasluga vredni društveni načelnik br. V. Ferster. Naročito se svidela izvedba Nušićevog „Analfabeta“, po članovima

vima pozorišne sekcije omladinskog oteka, osnovanog u ovoj godini, koji je kroz kratko vreme dao odlične rezultate. Ovaj oteka priređuje svake nedelje se la sa recitacijama i pozorišnim scenama. Na koncu su sve kategorije pozdravljene srdačnim aplauzom.

Dana 7. jula o. g. održalo je **Sokolsko društvo u Belom Manastiru javnu vežbu**. Pored domaćeg društva uzele su učesća sa vežbačima jedinice iz Osijeka, Kneževa, Darde i Jagodnjaka. Ceo program, koji se sastojao iz 11 telovežbenih tačaka, a u kojem su nastupile sve vežbačke kategorije, bio je vrlo dobro izveden, te su vežbači svaki puta bili nagrađeni toplim pljeskom publike. Najbolje izvedena tačka bile su proste vežbe naraštajki. Publike je bilo u velikom broju, te je belomanastirsko sok. društvo postiglo ovom javnom vežbom veoma lep uspeh. Po programu razvila se na letnjem vežbalištu veselica.

Sokolsko društvo u Struzi održalo je vanrednu glavnu godišnju skupštinu, u prisustvu lepog broja članstva, koje je pažljivo saslušalo izveštaje o radu. Izabrana je nova uprava na čelu sa dosadanjim starešinom br. N. Nežlobinskim.

Pretprošle nedelje održane su u **Jesenicama sokolske utakmice** članova i naraštaja, koje su u svakom pogledu uspele. Takmičio se lep broj braće i sestara u raznim disciplinama. Takmičenja je vodio načelnik Sokola Jesenice, br. A. Ravnihar.

Jugoslovenski poslanik u Rusiji, g. **Milan Gavrilović** se već par nedelja nalazi u Moskvi, jednako kao što se i novi sovjetski poslanik u Beogradu, g. **Plotnjikov**, nalazi u Beogradu, pa je već predao akreditivne Nj. Kr. Vis. Knezu Namesniku Pavlu. U Beogradu su stigli i ostali činovnici sovjetskog poslanstva, zajedno sa dopisnikom agencije „Tass“. Pored ostalih članova našeg poslanstva u Moskvi, prošlih dana je otputovala tamo i naša trgovinska delegacija, kojoj se na čelu nalazi inž. **Gaži**. Zajedno s njime je otputovala i ataše za štampu našeg poslanstva u Moskvi, g. **Kosta Krašumović**. Time su potpuno uspostavljeni diplomatski odnosi između Jugoslavije i Sovjetske Rusije. Beogradski listovi javljaju, da naši privredni krugovi ističu želju, da bi se ubrzala izmena trgovačkih dobara između naše dve zemlje.

Još uvek nije došlo do **glavnog sukoba između sila osovine i Engleske**, ma da se velika navalna Englesku svaki dan sve upornije nagoveštava. Poslednja dva dana javile su se vesti, koje potiču iz Italije i Amerike, da bi, još pre navale na Englesku, vođa Rajha, g. **Hitler**, trebao, da održi značajan govor, u kome bi izneo pod kojim uslovima bi Nemačka bila pripravna da sklopi mir sa Velikom Britanijom, tražeći u prvom redu povratak nemačkih kolonija i isključenje svakog engleskog mešanja u politiku evropskog kontinenta. Pre-

ma nekim vestima, taj govor ne bi imao formu ponude mira, već traženje, da Engleska kapitulira pre no što Nemačka, sa svim svojim snagama, navali na nju, i pre no što bude izložena potpunom uništenju.

Još pre tih vesti održao je engleski predsednik vlade, g. **Čerčil**, govor, u kome je podvukao da je Engleska potpuno spremna da dočeka svaki napad i da nema ni govora o tome, da bi Engleska pristala na mir, dok ne postigne svoje ciljeve, pa makar bila izložena najtežim kušnjama. G. Čerčil je podvukao odlučnost čitavog britanskog carstva. A poslednje vesti javljaju, da je Velika Britanija zvanično objavila potpunu blokadu Italije, iz čega se zaključuje, da ona ima nameru da direktno napadne Italiju. Glasovi iz Rima i Berlina tvrde, da bi napad na Englesku mogao da usledi svakog časa.

Sovjetska ratna mornarica ima tonažu od 400.000 tona, te se između velikih sila nalazi na šestom mestu: iza Velike Britanije, Amerike, Japana, Francuske i Italije. Naročito pažnju je Rusija posvetila podmornicama, pa je kroz poslednjih pet godina sagradila najveće i najmodernije tipove tih lada. Računa se da danas Rusija ima oko 180 podmornica, sa 90.000 tona. Glavno operativno područje sovjetske flote je Istočno more i Crno more, a glavne su joj luke: Kronštad u Finskom zalivu i Sevastopolj u Crnom moru.

„Nekršćanske metode“

Nedavno je klerikalna „**HRVATSKA STRAŽA**“ objavila vest, u kojoj je naročito podvukla, da su „trojica starosedilaca Arbanasa“, kod Kačanika, ubili „trojicu srpskih kolonista“. Sarajevska „Jugoslovenska pošta“ upozorava tom prilikom na „podmuklu tendenciju „Hrvatske straže“ i kaže:

„Iako srpski narod vrlo dobro zna šta mu intimno žele neka „kršćanska“ kaptolska gospoda, duboko nas, ipak čudi ovako ogorčena mržnja prema svemu što je srpsko. Ovakvo pisanje i ovo sistematsko trovanje odnosa između Srba i Hrvata, obzirom na današnje prilike u svijetu, svakako je nepatriotsko i sa hrvatskog narodnog gledišta.“

Nemaju, međutim, samo jugoslovenski i srpski listovi takvo mišljenje o pisanju „Hrvatske straže“, već i splitsko „**Novo Doba**“, dakle jedan stoprocentno hrvatski list, koga uređuje jedan katolički svećenik! Tako n. pr. „Novo Doba“ piše pre nekoliko dana, da je „Hrvatska straža“, svojom žučljivošću i nekršćanskim metodama daleko nadmašila sve listove u Hrvatskoj i u čitavoj državi; da „brojni svećenici stalno i otvoreno osuđuju „Hrvatsku stražu“, pa među njima i sam splitski biskup“, te da je „Hrvatska straža“, zbog toga svog pisanja, „list sa najmanjim brojem primeraka kod Hrvata“.

Ko onda stoji za tim listom, koga se svi odriču, a koji se hvata da govori u ime najviših predstavnika katoličke crkve kod nas?

Nadite nove pretplatnike „Sokolskom Glasniku“

SAOPŠTENJA REDAKCIJE I ADMINISTRACIJE „SOKOLSKOG GLASNIKA“

Kod **doznacivanja pretplata**, molimo da se na poledini čekovne uplatnice uvek označi, u koju svrhu se novac doznacuje i za koji se list pretplaćuje, jer naša Administracija vodi posebnu evidenciju za svaki sokolski list.

Ako koji brat pretplatnik ne dobije odgovor od naše administracije, po pitanju koje joj je u pravio, znači da u svome pismu nije naznačio svoju adresu, pa ga molimo da svoje pitanje obnovi.

Brat **Nikola Romić**, javio nam se bez oznake svoga domicila. Molimo ga da nam se javi sa punom adresom!

Povodom **reorganizacije naše administracije**, preduzet je ogroman posao, koga naš personal ne može brzo svršiti. Bilo bi poželjno, ako bi koji brat i sestra iz Beograda ovaj naš rad dobrovoljno ispomogli, pa molimo da se

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских часовника за руку и чеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст

Цене врло солидне. Стручан рад

Тражите цене за израду клинаца и значака

„MOTORIZOVANE JEDINICE, PJEŠADIJA I KONJANISTVO“

„Hrvatski dnevnik“ javlja, da je u nedelju bio prireden sastanak motorizovanih jedinica „Hrvatske građanske zaštite“ iz Zagreba i Varaždina, u Hrvatskom Zagorju. Motorizovane jedinice je vodio Franjo Leaković, komandant motorizovanih jedinica HGZ. „H. dnevnik“ veli, da je „cilj sastanka bio, da se isprobaју na terenu njihove sposobnosti i da se vidi, da li i motorizovane jedinice mogu isto onako funkcionirati kao što funkcionira pješadija i konjanstvo Hrvatske građanske zaštite. List veli dalje, da je dužnost Zaštite da svakoga onoga, koji je neprijatelj hrvatskog naroda iz naše sredine odstrani, jer se ne može dozvoliti, da neko, ko je učinio bilo šta protiv hrvatskog naroda, i dalje ovdje živi i jede hrvatski kruh“.

Sadržina sokolskih listova

„SOKOLSKA VOLJA“

List sokolstva u Ljubljani, u broju od 12. jula, donosi zanimljiv sadržaj: Dr. Janez Evangelist Krek in narodno edinstvo; — Tedenski pregled; — Iz dravskega sokolskega zbora; — Slovensko Sokolstvo; — Tratarjev Mirko (M. K-t); — Iz Saveza SKJ; — Iz župa, društava i četa; — Pismo iz Praga.

„BRATSTVO“

Glasnik Sokolske župe Osijek, u broju 6, donosi zanimljiv sadržaj, sa dosta slika u tekstu: Sokolska studentska središta. — Laka atletika na selu (B. Sliječević); — Sokolska štampa u smeni pokoljenja (D. Krulj); — Vesti iz okružja; — Soko i orao; — Naše prilike i neprilike; — Jugoslovensko sokolstvo; — Širom sveta; — Iz međunarodne telovežbe; — Iz života našeg naroda; — Naraštajskastrana.

„NAŠA RADOST“

List jugoslovenske sokolske dece, u broju 10, donosi obilan sadržaj, ilustrovan lepim slikama: Vidovdane, pesma; — Doživljaji male kraljice od Milinije; — Miša Mišanović; — Nomadski ribiči ob izliva Donave v morje; — Veliki praznici na selu, J. M.; — Vidovdan; — Od kože do obuće; — Na naši meji; — Kiki Janko; — Zekin rep; — Lov na velike živali; — Rastanak, Franco Katarinić; — Nad Kosovom, M. Sever.

priključe našoj sokolskoj mobi u Administraciji sokolskih listova. Radi se i izvan običnih uredovnih časova.

PROTIV REUMATIZMA

Išijasa, kostobolje, ukočenosti žila, itd. „**ANTIRHEUMIN**“ jest jedno dobrosredstvo za utrlljavanje, koje se preporučuje i kod zastarjelog reumatizma. — Cijena 1 flaši Din. 35.- sa poštarinom Din. 43.-, 3 fl. Din. 105.- franco - franko. — Proizvada Mr. Ph. A. Mrkušić, apotekar u Mostaru. Dobiva se u apotekama. Reg. S. Br. 14245-33

Најпотребнија и најзанимљивија књига

Изишла је из штампе за данашња времена најпотребнија књига, за сваког Сокола и Југословена, Сокола К. Ј., и има да обука у соколству“.

Књигу је издао Савез Сокола К. Ј., и има да обухвата 290 страна, цена јој је самих 5 динара, што значи да претставља несумњиво најјефтинију књигу, која се данас налази на тржишту у Југославији. А у једно најзанимљивију и најпотребнију!

Главни сарадници ове књиге су артилеријски пуковник, **Димитрије С. Павловић**, референт за предвојничку обуку; и артиљеријски поручник, **Драгутин Д. Валтер**.

Да се види, колико је та књига занимљива за свакога ко се интересује за одбрану земље, за данашњи начин вођења рата, за одбрану од напада из ваздуха и од падобранаца, — доста је навести само наслове њених главних одељака, који гласе: Упутства за извођење борбене обуке у соколству; — Борба ножем; — Опис и употреба ручних бомби; — Правила службе везе, телефонске службе и сигнализаци-

је; — Правила утврђивања; — Правила рушења; — Правила оријентације са читањем карата; — Борба на појединачна обука и десетична обука; — Упутства за састављање и решавање задатака из борбене обуке; — Одбрана од падобранаца и ваздушне пешадије; — Четничко ратовање; — Пре преке против борних кола и оклопних аутомобила.

Књига се поручује код Савеза Сокола К. Ј., Београд, Престолонаследников трг, 34.

OSTECIVANJE SOKOLSKJE IMOVINE

Pišu nam iz Karlovca: **Sokolsko društvo Cetinograd** javlja, da su u noći, između 28 i 29. juna, nepoznata lica uništila sve sokolske vežbačke sprave, koje su se, još od g. 1933, nalazile na letnjem vežbalištu toga društva. Šteta učinjena sokolskom društvu iznosi oko 3.000 dinara, a postoji opravdana sumnja, da su ovo zlo delo izveli protivnici sokolstva, u cilju sejanja mržnje i u nastojanju da ometu njegov rad. Sokolsko društvo Cetinograd je podnelo prijavu Sreskom načelnstvu u Slunju, ali krivci još nisu pronađeni.